

J.nr. 2024-18-31-00664
Den

Notat om høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise

Et udkast til bekendtgørelsen har været i ekstern høring fra 10. oktober 2024 til 1. november 2024.

Der er modtaget høringssvar fra følgende eksterne høringssparter: Danske Svineproducenter, Den Danske Dyrlegeforening, Det Dyreetiske Råd, Det Veterinære Sundhedsråd, DOSO, Dyrenes Beskyttelse, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, Landbrug & Fødevarer, SEGES Innovation, World Animal Protection Danmark.

Den aktuelle ændring af bekendtgørelsen er konsekvens af, at regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) den 9. februar 2024 har indgået aftale om dyrevelfærd 2024-2027 ("Sammen om Dyrene") med Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Alternativet.

I det følgende redegøres for de væsentligste bemærkninger i høringssvarene, som relaterer sig til ændringerne som følge af dyrevelfærdsaftalen. Fødevarestyrelsen forholder sig ikke til andre bemærkninger, som er afgivet i forbindelse med høringen. Fødevarestyrelsens bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv.

Det bemærkes i den sammenhæng, at ændringerne som følge af dyrevelfærdsaftalens initiativ om løse søer i farestalde med tilhørende overgangsbestemmelse er taget ud af den endelige bekendtgørelse. Baggrunden herfor er, at der er behov for yderligere overvejelser vedrørende overgangsperioden for løsdrift i farestalde. Det indebærer, at denne del af reguleringen med fornyet høring er udskudt til forventet ikrafttræden senere i 2025. Høringssvar, som relaterer sig til løse søer i farestalde samt tilhørende overgangsperiode, vil derfor ikke blive kommenteret i dette notat.

Høringssvarene har herudover ikke givet anledning til væsentlige indholdsmæssige ændringer i udkastet bortset fra enkelte sproglige præciseringer. Fødevarestyrelsen er i forbindelse med høringen blevet opmærksom på hjemmelsmæssige spørgsmål i relation til definitionen af mellemhandlere i høringsudkastets § 2, nr. 20 og reguleringen i høringsudkastets § 50, stk. 4–6, som derfor tages ud. Bemærkninger til reguleringen af mellemhandlere i udkastet er derfor ikke behandlet i det følgende.

Det bemærkes, at paragrafhenvisningerne i dette høringsnotat relaterer sig til det udkast, som har været i ekstern høring, og at der i Fødevarestyrelsens bemærkninger i parentes er anført paragrafhenvisning til den endelige bekendtgørelse, såfremt paragrafhenvisningen afviger fra høringsudkastet.

Bemærkninger til udkastets enkelte bestemmelser

Danske Svineproducenter (DS) bemærker bl.a. mht. overgangsperioden, at den skal være minimum 25 år (fra januar 2025 til 2050) for løse søer i farestalde. DS henviser til "Vision 2050" - aftalen, hvor der var enighed om, at alle grise skal være løse i 2050, samt at det anbefales, at fra 1. januar 2023 skal alle søer i nybyggede stalde være løse. En overgangsperiode på kun 15 år er ubegrundet.

Fødevarestyrelsen skal henvise til kommentaren ovenfor om initiativet om løse søer i farestalde.

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) bemærker bl.a. i relation til høringsudkastets §§ 46–50 om halekupering, at reduktion af antibiotikaforbruget kræver større plads til grisene, hvilket vil reducere ag-gressiv adfærd, såsom halebidning.

DDD bemærker endvidere, at der bør indføres tidsinterval for brug af overbrusningsanlæg, jf. § 69 og § 74.

Fødevarestyrelsen bemærker, at udkastets §§ 46–50 (den endelige bekendtgørelses §§ 47 – 51) alene regulerer halekupering, identificering af risikoforhold for halebid for dermed at reducere behovet for halekupering. Antibiotikaforbruget og krav hertil ikke er reguleret i denne bekendtgørelse.

For så vidt brug af overbrusning, skal det anvendes med passende varighed og intervaller, inden grisenes velfærd kompromitteres, jf. udkastets § 69 og § 74 (den endelige bekendtgørelses § 70 og § 74). En nærmere uddybning vil ske i vejledning herom.

Det Dyreetiske Råd (DDR) bemærker, at ordlyden i udkastets § 44 om, at kastration ikke må ske før pattegrisens 2. levedøgn, fremstår som uklar.

DDR foreslår, at det overvejes, om der er behov for også at præcisere udkastets § 69 og § 74, om brug af overbrusningsanlæg mht., hvad der forstås ved anvendelse "med passende varighed og intervaller".

DDR bemærker i relation til udkastets § 72, at det fortsat vil være tilladt at fikse soen umiddelbart før faring, hvilket potentielt i praksis vil kunne fortolkes som værende ved indsættelse i farestalden senest 3 dage før forventet faring. Da soen samtidig må være fikseret til senest 4 dage efter faring, kan soen dermed fortsat fikseres i en uges tid.

Rådet finder det endvidere uklart og potentielt bekymrende, hvordan ammesøer, jf. udkastets § 72, stk. 4, stilles i forhold til krav om mere begrænset brug af fiksering, hvis soen modtager pattegrise ad flere omgange, idet det fremgår af udkastet, at en ammeso kan fikseres i højst 3 dage efter modtagelse af pattegrise, som ikke er soens egne. DDR anbefaler, at det præciseres hvor mange dage samlet set en ammeso må være fikseret.

Fødevarestyrelsen bemærker, at udkastets § 44 (den endelige bekendtgørelses § 45) tilrettes, så det fremgår klart, at kastration af pattegrise kun må foretages inden for grisens 2. – 7. levedøgn.

For så vidt brug af overbrusningsanlæg, jf. udkastets § 69 og § 74 (den endelige bekendtgørelses § 70 og § 74), så vil det blive nærmere uddybet i en vejledning.

I relation til udkastets § 72 skal Fødevarestyrelsen henvise til kommentaren ovenfor om initiativet om løse søer i farestalde.

Det veterinære Sundhedsråd (DVS) bemærker, at definitionen af en orne og en voksen orne, jf. udkastets § 2, nr. 3 og 4, bør være den samme, idet en orne efter puberteten er lig en kønsmoden orne.

DVS bemærker, at en goldso er en so efter fravænning og indtil ny drægtighed eller slagtning, og en drægtig so er en so fra drægtighed indtil faring, idet en so ikke kan være en drægtig so, hvis løbningen ikke fører til drægtighed. "Løbning" bør derfor i udkastets § 2, nr. 8 og 9, erstattes med drægtighed.

DVS undrer sig over, at definitionen i udkastets § 2, nr. 12, på en avlsgris og en indkøbt avlsgris er forskellig, idet forskellen umiddelbart burde være, at den ene er handlet, og den anden ikke er handlet.

DVS bemærker, at "længerevarende smertebehandling" i relation til kastration i udkastets § 43 og § 44 ikke er defineret med en angivelse af tidsrum.

DVS finder, at reglerne om sygestier også bør fremgå af udkastets afsnit V om bestemmelser for uden-dørs hold af grise.

Fødevarestyrelsen bemærker, at hensigten med at definere henholdsvis en orne, jf. udkastets § 2, nr. 3, og en voksen orne, jf., udkastets § 2, nr. 4, er hensynet til at kunne opstalde unge orner efter puberteten og dermed ved begyndende kønsmodning enkeltvis. Disse orner er ved at udvikle en adfærd, der, hvis de ikke er opvokset sammen, gør det hensigtsmæssigt at opstalde dem enkeltvis for at undgå skader. Udkastets definition af en orne er i overensstemmelse ordlyden i artikel 2, nr. 2, i [direktiv 2008/120/EF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin \(kodificeret udgave\) \(i det følgende benævnt grisedirektivet\)](#), som definerer en orne som "et handyr efter puberteten, bestemt til avl". Det er fundet nødvendigt også at definere en voksen orne, som er en orne efter kønsmodning, idet der gælder særlige regler for voksne orner, jf. udkastets § 64 (den endelige bekendtgørelses § 65).

Fødevarestyrelsen bemærker for så vidt angår definitionen af en goldso og en drægtig so, jf. udkastets § 2, nr. 8 og 9, at det er fundet nødvendigt at bruge ordet løbning og ikke det mere korrekte drægtighed. Dette skyldes, at det fremgår af grisedirektivets artikel 3, stk. 4, at søer og gylte skal holdes i flok i perioden fra fire uger efter løbning til en uge før det forventede faretidspunkt.

Fødevarestyrelsen bemærker, at grunden til, at der er forskel på en avlsgris og en indkøbt avlsgris, jf. § 2, nr. 12, er, at der ikke stilles krav om risikovurdering ved avlsgrise, der er indkøbt ved en alder på 16 uger eller derover, samt at de stammer fra en avls- eller opformeringsbesætning. Disse grise bliver typisk indsat i en løbeafdeling eller i nær tilknytning dertil, hvor der ikke skal foretages en risikovurdering.

For så vidt "længerevarende smertebehandling" i relation til kastration i udkastets § 43 og § 44 (den endelige bekendtgørelses § 44 og § 45), vil det blive nærmere uddybet i en vejledning.

Fødevarestyrelsen bemærker, at reglerne om sygestier fremgår af afsnit III, som vedrører fælles bestemmelser for både indendørs og udendørs hold af grise.

DOSO bemærker bl.a. mht. overgangsperioden, at i 2014 indgik fødevareministeren og relevante interessenter en aftale om, at mindst 10 % af de diegivende søer skulle være i løsdrift senest i 2020. En opgørelse fra 2022 viste imidlertid, at kun ca. 3,5 % af søerne levede under disse forhold. Branchen har

således allerede haft et årti til at forberede sig på omstillingen, og en yderligere udfasningsperiode på 15 år forekommer urimelig, uambitiøs og uacceptabel. DOSO anbefaler, at overgangsperioden som maksimum sættes til 10 år, og allerhelst forkortes yderligere, så bestemmelsen kan træde i kraft i 2035. Det vil være uacceptabelt, at forbedrede forhold for grisene først implementeres fuldt ud i 2040.

Fødevarestyrelsen skal henvise til kommentaren ovenfor om initiativet om løse søer i farestalde.

Dyrenes Beskyttelse (DB) undrer sig over forskellen i definitionerne i udkastets § 2, nr. 3 og 4, mellem "pubertet" og "kønsmodning". For goldso i udkastets § 2, nr. 8, bør der tilføjes "død". I udkastets § 2, nr. 19, om beskæftigelses- og rodemateriale, bør "rode" nærmere defineres. DB finder, at definitionen på en mellemhandler ikke bør begrænses til personer, der handler med halekuperede grise, jf. udkastets § 2, nr. 20. I udkastets § 2, nr. 21, om ammeso, bør "modtager" rettes til "tildeles".

DB finder det kritisabelt, at formuleringen om, at grisenes behov skal opfyldes, tages ud af kravet om rode- og beskæftigelsesmateriale, jf. udkastets § 14. Formuleringen "*farestier og -hytter, hvor søer holdes løse*" indikerer, at der modsætningsvist findes farestier, hvor søer ikke holdes løse, jf. udkastets § 30.

DB er uforstående overfor, at kravet i den gældende bekendtgørelses § 32 om, at der i farestier med fikseringsbokse skal være plads til de diende pattegrise, slettes fremadrettet, men kun bibeholdes for stalde fra før 2025.

DB bemærker, at udkastets § 42 bør omformuleres til, at hjørnetænder kun må slibes indenfor de første 4 døgn. Det skal understreges, at DB finder, at det slet ikke bør tillades, og at produktionen i stedet skal indrettes, så det ikke er nødvendigt.

DB bemærker, at der i udkastets § 46 om halekupering også skal være skriftlig dokumentation for de tiltag, der er gjort for at forhindre halebid, og ikke kun, som det er formuleret nu, for, at der i besætningen har forekommet halebid. Der kan eventuelt henvises til kravet om skriftlig risikovurdering og handlingsplan.

DB bemærker, at udkastets § 69 og § 74 om brug af overbrusningsanlæg er vagt formuleret, og der bør stilles mere specifikke krav til beskyttelse af dyrene, der er meget udsatte, fordi de ikke kan termoregulere ved at svede (ingen svedkirtler) og samtidig har en høj egen varmeproduktion som følge af avl og krav om høj produktivitet.

DB bemærker i relation til udkastets § 72 om løse søer i farestalde, at søer ikke bør fikseres i forbindelse med faring og diegivning, hverken kortvarigt eller langvarigt. DB henviser til EU's ekspertpanel EFSA (Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet), der i sin gennemgang af eksisterende videnskabelig og praktisk viden netop har denne indstilling. Det fremgår, at hvis stierne er indrettet med den fornødne plads og andre hensyn til dyrenes behov og adfærd, så er pattegrisedødeligheden ikke højere, når søerne er løse end, når de er fikserede. EFSA anfører, at minimum 6,6 m² friareal til soen er det rette arealkrav. I Danmark er opfattelsen, at søer ikke skal have 6,6 m², og det nødvendiggør, at fikseringen fastholdes, mens grisene er små. DB skal i denne sammenhæng også henvise til, at der er andre lande, som har forbud mod fiksering i hele soens cyklus og således også omkring faring og starten af diegivningen. Det gælder eksempelvis Sverige, hvor der kun i undtagelsestilfælde efter konkret vurdering må ske fiksering og i kortere tid.

DB bemærker, at fiksering ifølge udkastets § 72 må ske fra umiddelbart før forventet faring. Dette er meget ukonkret. Søerne kan let komme op på 7 dages fiksering. Det bør præciseres, hvad der menes med umiddelbart før forventet faring.

I relation til overgangsperioden bemærker DB, at det fremgår af en rapport fra Justitsministeriets arbejdsgruppe om hold af svin, at det i 2020 skulle være 10 % af søerne i farestaldene, der var løse, og at der herefter skulle lovgives. Udviklingen er gået for langsomt, da implementeringen har været overladt til frivillige aftaler og erhvervets egne målsætninger, som ikke er blevet indfriet. DB finder, at en udfasningsperiode på 15 år er alt for lang. DB finder, at fiksering burde ophøre for alle søer og stalde straks. For at give branchen en periode til at omstille sig, anbefaler DB, at udfasning sker hurtigst muligt, og overgangsperioden sættes til højst 5 år.

Fødevarestyrelsen bemærker, at hensigten med at definere henholdsvis en orne, jf. udkastets § 2, nr. 3, og en voksen orne, jf., udkastets § 2, nr. 4, er hensynet til at kunne opstalde unge orner efter puberteten og dermed ved begyndende kønsmodning enkeltvis. Disse orner er ved at udvikle en adfærd, der, hvis de ikke er opvokset sammen, gør det hensigtsmæssigt at opstalde dem enkeltvis for at undgå skader. Udkastets definition af en orne er i overensstemmelse ordlyden i artikel 2, nr. 2, i [direktiv 2008/120/EF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin \(kodificeret udgave\) \(i det følgende benævnt grisedirektivet\)](#), som definerer en orne som "et handyr efter puberteten, bestemt til aul". Det er fundet nødvendigt også at definere en voksen orne, som er en orne efter kønsmodning, idet der gælder særlige regler for voksne orner, jf. udkastets § 64 (den endelige bekendtgørelses § 65).

Fødevarestyrelsen tilretter definitionen i udkastets § 2, nr. 8, om goldso, hvorefter en goldso er en so efter fravænning og indtil løbning eller død, herunder aflivning i besætningen eller til slagtning.

For så vidt udkastets § 2, nr. 19, om beskæftigelses- og rodemateriale, så er rodeadfærd beskrevet i Fødevarestyrelsens vejledning om risikovurdering for halebid og om tildeling af beskæftigelses- og rodemateriale. Fødevarestyrelsen bemærker i øvrigt, at den ændrede formulering af udkastets § 14, sker på baggrund af, at der i stedet er indsat en definition på beskæftigelses- og rodemateriale i udkastets § 2, nr. 19, som omfatter det, der er slettet i § 14.

Fødevarestyrelsen bemærker, at det fremgår af udkastets § 42, stk. 3, at pattegrises hjørnetænder om nødvendigt kan slibes inden for grisens 4 første levedøgn, hvilket betyder, at det ikke vil være muligt på et andet tidspunkt.

Fødevarestyrelsen bemærker mht. skriftlig dokumentation for de tiltag (foranstaltninger), der er gjort for at forhindre halebid, at det af udkastets § 48 (den endelige bekendtgørelses § 49) fremgår, at foranstaltningerne, der er nævnt i § 46, stk. 2 (den endelige bekendtgørelses § 47, stk. 2), skal identificeres ved hjælp af en risikovurdering. Det fremgår af udkastets § 48 (den endelige bekendtgørelses § 50, stk. 1 og 2), at både risikovurdering og den tilhørende handlingsplan skal være skriftlig.

For så vidt angår brug af overbrusningsanlæg, jf. udkastets § 69 og § 74 (den endelige bekendtgørelses § 70 og § 74), så vil det blive nærmere uddybet i en vejledning, hvad der bør forstås ved passende varighed og intervaller for.

I relation til udkastets § 72 skal Fødevarestyrelsen henvise til kommentaren ovenfor om initiativet om løse søer i farestalde.

Innovationscenter for Økologisk Landbrug (ICOEL) bemærker bl.a., at i udkastets § 28 bør ”det forventede faretidspunkt” rettes til ”faringstidspunkt”.

ICOEL bemærker, at det bør tilføjes i udkastets § 71, at redebygningsmateriale skal være tilgængeligt fra indsættelse og indtil faring. Det er ikke tilstrækkeligt, at det kun er tilgængeligt på indsættelsestidspunktet.

I udkastets § 28 vil ”faretidspunkt” blive rettet til ”faringstidspunkt”. Fødevarestyrelsen bemærker i øvrigt vedrørende udkastets § 28, at der er en vis mindre individuel variation i forhold til drægtighedens længde. Det er derfor nødvendigt at lægge det forventede faringstidspunkt til grund i forhold til ugen før.

I relation til udkastets § 71 skal Fødevarestyrelsen henvise til kommentaren ovenfor om initiativet om løse søer i farestalde.

Landbrug & Fødevarer (LF) bemærker i relation til stiens gulvareal, at stien skal have et gulvareal på mindst 6,5 m² inkl. afskærmet areal til pattegrisene, jf. udkastets § 72, stk. 2. LF opfordrer til, at gulvarealet også inkluderer areal optaget af krybbe, foderautomater, friholderbøjler eller andet udstyr.

LF bemærker i relation til stiens gulvudformning, at det fremgår af udkastets § 72, stk. 2, at mindst 3 m² af stiens gulvareal skal være fast eller drænet gulv. Kravet om mindst 3 m² fast eller drænet gulv vurderes uhensigtsmæssigt i forhold til den samlede velfærd for so og pattegrise. Med en sti på minimum 6,5 m², og hvor soen er løs i hovedparten af tiden, er det meget vanskeligt at placere det faste/drænedes gulv hensigtsmæssigt, uden at der opstår problemer med hygiejne i stien, og det skaber stor risiko for en øget pattegrisedødelighed. Tilsvarende er der i udkastets § 31 anført krav til gulvareal for pattegrise. LF opfordrer derfor til, at det alene er udkastets § 31, som er afgørende for stiens gulvudformning.

For så vidt angår overgangsordning bemærker LF bl.a., at udkastets korte overgangsordning for eksisterende stalde ikke tager tilstrækkelig højde for de omkostninger, der er forbundet med en omlægning til løse søer i eksisterende stalde. Det tager ikke højde for det forhold, at omstillingen til løse søer ikke kan gennemføres via renovering af eksisterende farestalde, men forudsætter etablering af helt nye farestalde. Derudover tager forslaget ikke højde for, at priserne bag de erhvervsøkonomiske beregninger for staldbyggeri er steget ganske betragteligt, siden de blev gennemført i 2021. Det er derfor afgørende, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser evalueres igen med udgangspunkt i de nutidige priser før, at der tages endelig stilling til en overgangsperiode.

LF bemærker endvidere, at det desuden er en stor udfordring, at der ikke er en undtagelse fra reglerne for eksisterende stalde med løsdrift i farestalden uanset, at de ikke måtte opfylde de tekniske krav til areal og gulvudformning. At det overhovedet er muligt at gennemføre en lovgivning om løsdrift i farestalde bygger på mange års udviklingsarbejde i regi af SEGES Innovation og LF, Sektor Gris med at udvikle farestier, der både tager hensyn til søerne og pattegrisenes velfærd, personalets arbejdsforhold og ikke mindst miljø og klima. I den forbindelse har mange besætningsejere påtaget sig en stor risiko ved på frivilligt initiativ at investere i farestalde til løse søer uden at kende de fremtidige lovgivningsmæssige rammer. Erfaringerne fra disse besætninger har været afgørende i udviklingsarbejdet, og det er på grund af disse griseproducenters mod og risikovillighed, at det i dag er muligt at fastsætte lovgivningsmæssige krav, der bygger på et fagligt grundlag. Disse staldbygninger har en afskrivningsperioden på 30 år, og er etableret udefra bedst tilgængelige viden på det tidspunkt og eventuelle kravspecifikationer i tilskudsordninger under Landbrugsstyrelsen. Det er afgørende, at disse besætninger først

bliver omfattet af reglerne, når de pågældende bygninger gennemgår en større ombygning (godkendelsesmæssig ændring), for at man ikke ender med at straffe de besætningsejere, der på vegne af hele erhvervet har påtaget sig en særlig stor risiko. Det vil medføre en situation, hvor griseproducenter fremadrettet vil afholde sig fra at bidrage til vigtige udviklingsprojekter.

Fødevarestyrelsen skal henvise til kommentaren ovenfor om initiativet om løse søer i farestalde.

SEGES Innovation (SEGES) har bemærkninger og præciseringer til bl.a. nogle af udkastets definitioner m.v. SEGES bemærker, at der bør bruges samme ordvalg for orner i udkastets § 2, nr. 3 og voksne orner i udkastets § 2, nr. 4, mht. kønsmodning og pubertet. Polte bør tilføjes definitionen på gylt i udkastets § 2, nr. 5. Mht. intet krav om risikovurdering ved avlsgrise på 16 uger eller derover i udkastets § 48, stk. 2, bemærker SEGES, at i praksis er der en aldersspredning på indkøbte polte (eksempelvis 10-22 uger) afhængigt af karantænesystem i modtagerbesætning. SEGES spørger til, hvordan ”*uhindret vende sig*” og gulvarealet i udkastets § 72, stk. 2, defineres.

SEGES har herudover to primære bemærkninger i lyset af, at ændringer for opstaldning af diegivende søer vedrører konstruktionsmæssige forhold som stistørrelse og gulvprofil, som vanskeligt kan ændres, når farestierne er etableret.

For det første vil SEGES kraftigt anbefale, at hvis besætningernes farestalde er taget i brug inden d. 1. januar 2025, og stierne er indrettet til løse diegivende søer og anvendes som beskrevet i udkastets § 72, stk. 3, så undtages besætningerne de specifikke krav til areal og gulvprofil, som er omtalt i udkastets § 72 stk. 2 eller krav til redebygningsmateriale, jf. § 71. Disse besætninger bør først blive omfattet af reglerne, når de pågældende bygninger tages ud af drift/undergår større ombygning.

For det andet kan SEGES ikke anbefale, at et krav om et fast eller drænet areal i soens opholds-område, jf. udkastets § 72, stk. 2, om mindst 3 m² af stiens gulvareal skal være med fast eller drænet gulv. Det skyldes, at der med dette krav er meget høj risiko for en dårlig hygiejne i farestierne. Det vurderes ikke at være til fordel for hverken soens velfærd, stihygiejne samt pattegrisenes overlevelse at stille krav om fast eller drænet gulvareal i soens opholdsområde. Et tørt fast eller drænet gulv vil i meget stor udstrækning afhænge af stiens design og ikke af stiens areal.

Disse to primære bemærkninger bygger på, at SEGES i en længere årrække sammen med besætnings-ejere og deres ansatte har arbejdet på, hvordan farestier til løse søer kan indrettes med samtidig hensyntagen til bl.a. søernes og pattegrisenes velfærd samt personalets arbejdsforhold. Flere besætnings-ejere har bygget farestier til løse søer selvom, at det ikke har været påkrævet. Bygningsanlæg har en levetid på ca. 30 år, og besætningsejerne har således i forbindelse med deres byggeri påtaget sig en betydelig risiko ved ikke på det tidspunkt at have mulighed for at kende eventuelt kommende arealkrav eller andre specifikke krav til stiindretning. Besætningsejernes parathed til at gå foran og til at stille deres faciliteter til rådighed, så det har været muligt at gennemføre forsøg under produktionsforhold, har været og er afgørende for, at der i dag er anbefalinger til indretning af farestier til løse søer. Mange af farestierne til løse søer er desuden etableret med hensyntagen til kravspecifikationer i en af de tilskudsordninger, der har været. Ingen af tilskudsordningerne har forudsat et areal på mindst 6,5 m².

SEGES vurderer, at en overgangsperiode på 15 år vil resultere i et økonomisk tab som følge af, at bygningsmassen ikke er afskrevet og øgede pladskrav ved indretning af farestier til løse søer.

Fødevarestyrelsen bemærker, at hensigten med at definere henholdsvis en orne, jf. udkastets § 2, nr. 3, og en voksen orne, jf., udkastets § 2, nr. 4, er hensynet til at kunne opstalde unge orner efter puberteten og dermed ved begyndende kønsmodning enkeltvis. Disse orner er ved at udvikle en adfærd,

der, hvis de ikke er opvokset sammen, gør det hensigtsmæssigt at opstalde dem enkeltvis for at undgå skader. Udkastets definition af en orne er i overensstemmelse ordlyden i artikel 2, nr. 2, i [direktiv 2008/120/EF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin \(kodificeret udgave\) \(i det følgende benævnt grisedirektivet\)](#), som definerer en orne som "et handyr efter puberteten, bestemt til avl". Det er fundet nødvendigt også at definere en voksen orne, som er en orne efter kønsmodning, idet der gælder særlige regler for voksne orner, jf. udkastets § 64 (den endelige bekendtgørelses § 65).

Fødevarestyrelsen bemærker, at formuleringen af definitionen af en gylt, jf. udkastets § 2, nr. 5, er direktivbestemt, jf. artikel 2, nr. 3, i [direktiv 2008/120/EF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin \(kodificeret udgave\)](#).

Fødevarestyrelsen bemærker endvidere, at grunden til, at der ikke stilles krav om risikovurdering i det staldafsnit, hvor avlsgribe, der er indkøbt ved en alder på 16 uger eller derover, skyldes, at disse gribe typisk indsættes i en løbeafdeling eller i nær tilknytning dertil, hvor der ikke skal foretages en risikovurdering.

I relation til udkastets § 71 skal Fødevarestyrelsen henvise til kommentaren ovenfor om initiativet om løse søer i farestalde.

World Animal Protection Danmark (WAPD) bemærker med hensyn til udkastets § 72 om løse søer i farestalden, at det vil være tilladt at fiksere soen i farebøjler umiddelbart før faring og de første 4 dage efter faring. WAPD finder det vildledende at tale om løse søer i farestalden, når det er tilladt at fiksere soen eller gylten omkring og fire dage efter faring.

I relation til udkastets § 72 skal Fødevarestyrelsen henvise til kommentaren ovenfor om initiativet om løse søer i farestalde.